Intervju 08.08.2016 med Petter Øijord, nestformann i Vannmiljøutvalget i Drammens sportsfiskere.

Tema: Miljøforhold i Drammenselva og Drammensfjorden

Utdypning av Strømsøløpet har liten økologisk betydning så lenge det er rene masser. Utdypning i Bragernesløpet, som er av vesentlig betydning for ferskvannskorridoren mellom Drammenselva og Lierelva, vil være svært kontroversiell. Strømsøløpet består av en fersksvann- og en saltvannsdel.

Mange fiskeslag sesong-vandrer mye i området mellom Mjøndalen og Lahellholmen, den er "i elva om sommeren og i fjorden om vinteren".

De fiskeslagene i fjorden som er viktigst (som føde) for øvrig fiskefauna.

Laue (karpefisk, som går i stim) er den ferskvannsfisken det er mest av i Drammensfjorden. Den er fødefisk for både torsk, ørret og abbor. Går opp i elva hver høst.

Krøkle (loddefisk) finnes også i store mengder. Lever pelagisk som laue og sik.

Sik: Ca. 10-20 tonn tonn i året på gytevandring opp elva. Trekker med seg rovfisk. Torsken går på fødesøk opp i elva etter siken. Derfor stort seinhøstes innsig av større torsk fra Oslofjorden.

Småvokst. Blir bare 2-400 gram. Oppholder seg i Drammenselva hovedsakelig på senhøsten. Siken går opp til Hokksund for å gyte sammen med laksen, men lever kun i ferskvannslaget i fjorden ned til 10 meter.

Blåskjell: Forekomsten av blåskjell er stor i området mellom Tangenrenna i Strømsøløpet og Bragernesløpet og av meget stor betydning. Blåskjell har en veldig viktig funksjon for å rense vannet. Blåskjell filtrerer vannet hele tiden og bidrar til bedre vannkvalitet. Blåskjellforekomsten har aldri vært undersøkt som menneskeføde. Mye småkrabbe i blåskjellområdene. Folk sier torsken i indre Drammensfjord nå "smaker krabbe". Forekomstene er ikke kartlagt. Drammens Sportsfiskere vet at blåskjellene er der og at de derfor står i en sky av avfallsstoffer hver gang havnevesenet fyller ut. Det pågår en kontinuerlig utfylling i området mellom Risgarden og Furuholmen. Konsekvensene er ikke kartlagt.

Det er i kommuneplanen åpnet for å konsekvensutrede utfyllingsplaner for nye arealer utenfor Holmen. Blåskjellforekomsten er en av naturverdiene som vil stoppe utfyllingsaktiviteten. Et av problemene er at havna fyller ut selv om det ikke er gjort konsekvensutredninger. Det har lenge vært en tilstand av «ville vesten» på Holmen. Drammens sportsfiskere mener all økonomisk aktivitet knyttet til vann, som ikke kan dokumenteres å være økosystembasert, skal konsekvensutredes.

Forurensning

All sanda i Strømsøløpet, ikke bare en mindre del, er forurenset av organiske tinnforbindelser (TBT). TBT ble tidligere brukt i bunnstoff på skip og i treimpregneringsmidler for å hindre begroing og råte. Dette er først nylig forbudt.

Utslippene kommer lokalt fra Drammen Slip og Verksted og isskuring på båter som passerer Svelviksund. De forurensede massene ligger nå jevnt fordelt i alle løse sedimenter oppover gjennom nedre del av Drammenselva, ikke bare i dypvannsområder nedstrøms "Slipen". En betydelig ressurs som sjøørret er ikke spiselig lenger pga. TBT.

Sanden som ønskes mudret kan ikke pumpes ukontrollert ut i de frie vannmassene. Da vil allle miljøgifter spres en gang til. På nytt vil giftstoffene bli tatt med reaksjonsstrømmen som går oppover elva 2 ganger i døgnet. Her vil disse forurensingene på nytt sette seg i elvebanken opp til Nedre Eiker. I forbindelse med mudringen bør Kystverket vurdere 2 ting:

1) Miljømessig sikker løsning er deponi for eksempel Langøya, men dette vil nok havna sette seg i mot da det er kostbart ål tape sandmassene (som er svært verdifulle som utfyllingsmateriale).

2) Et alternativ er å bygge ut en steinsjete som bygges opp slik at det blir en slags dam/demning. Dette har blitt gjort i Bragernesløpet før. (1986) Dvs. at man bygger opp en demning som går opp fra bunnen og opp til overflata med innvendig rom for en like stor mengde som man skal ta bort. Dette kan ved riktig oppbygging gjøre at giftstoffene ikke slipper ukontrollert ut. Deretter kan man pumpe ut sedimentene og flytte massene dit, over store avstander.

Det er umulig i Strømsøløpet å skille forurenset fra ikke forurenset masse. Å flytte 500 000 kubikkmeter på denne måten kommer til å ta noen dager. Men TBT er skummelt. Det er det farligste og mest aktive stoffet i Drammensfjorden i dag. Det finns også tjærestoffer fra transformatorer i fjorden (PCB), men myndighetene har delvis kontroll på dette.

Utdypning av Svelvikstrømmen med dumping av forurensede masser i Dramstadbukta medførte en dramatisk endring av miljøforholdene i fjorden. Kystverket har derfor svært dårlig rykte på seg fra før av i området. Deres agenda var ikke økosystembasert og statlige miljømyndigheter sviktet sin plikt til å pålegge utredning av naturtilstandene. Utvidelsen av farleden gjennom Svelvikstrømmen ble gjort helt uten å vurdere konsekvensene. Oksygenrike vannmasser fikk komme til og disse frigjør i dag TBT som lenge har ligget inaktive i dypområdene. Dette store feilgrepet bidro bl.a. til at sjøørreten ikke lenger kan brukes som menneskeføde.

De minste partiklene (i massene det fylles ut med) vil rive seg løs fra tyngre sedimenter, og kommer via elvestrømningene i fjorden og tidevannsstrømngene hele tiden tilbake til elveutløpet og området oppstrøms

dette. Drammens Sportsfiskere jobber for å beskytte fiskestammen ved Drammenselvas utløp. Dette gjelder all ferskvannsfisk som befinner seg i fjorden innenfor Svelvik og i elva opp til Hellefoss. Dette er et sammenhengende, ikke kartlagt og lett påvirkelig økosystem med en ferskvannsfauna øverst og en parallell saltvannfauna under. Skillet mellom de to faunaene er markert og gir intet brakkvannskikt i Indre Drammensfjorden. Brakkvannet dannes først etter Svelvik. Salt- og ferskvann er Ikke blandet i det hele tatt i indre fjord, men det har gradvis blitt mer og mer saltvann i indre fjord pga. mudring ved Svelvik. Saltvannet fortrenger det oksygenfattige bunnvannet som lenge har dominert Indre Drammensfjord.

Dokumentasjon

Norsk Institutt for Vannforskning (NIVA) gjennomførte en lokal undersøkelse av artsmangfoldet for Gjelsten, for noen år siden, med deltakelse av mannskaper fra Drammens Sportsfiskere. Undersøkelsen har stor betydning for ferskvannskorridoren langs Lierstranda. Derimot har de mest sårbare områdene, på alle sider av Holmen behov for en sterkt utvidet undersøkelse av samme karakter, og spredt på alle fire årstider. Ring folk i kommuneplanledelsen i Lier kommune (synnove.tovsrud@lier.kommune.no), for å få tak i rapport eller Fiskeforvalter Erik Garnås hos Fylkesmannen.